

Zpráva o činnosti TC227/WG1 za rok 2018

1. Uskutečněná zasedání CEN/TC227/WG1 v roce 2018

V průběhu roku 2018 se uskutečnila 2 zasedání CEN/TC227/WG1. První zasedání se konalo 25.4. – 26.4. v Dublinu, druhé zasedání pak 25. – 26.10. 2018 ve Stockholmu.

Jednání v Dublinu 04/2018

Publikace harmonizovaných výrobních norem

- Egbert Beuving žádal písemně před vánoce o vyjasnění situace s publikací výrobních norem v oficiálním věstníku Evropské komise.
- Následovalo osobní jednání, kdy mu bylo přislíbeno, že bude v krátké době vyzooměn o stavu věcí.
- Dopusud se ale zatím nic nestalo.
- V jednotlivých členských zemích panují nejasnosti jak dále postupovat. Např. ve Velké Británii je tlak ze strany dodavatelů podle čeho dělat zkoušky typu. V Německu postupují dále podle starých předpisů.
- Byl vysloven názor, že by měla TC227 vydat prohlášení o stávajícím neutěšeném stavu. Rada zúčastněných se domnívala, že to nebude mít žádný efekt.
- Další z názorů byl postupovat paralelně i přes sdružení výrobců asfaltových směsí EAPA.
- Egbert Beuving nakonec doporučuje počkat 1 měsíc a opět se ozvat. V současnosti je jmenován nový konzultant CEN. Očekává se, že jednání s Evropskou komisí bude pružnější.
- Termín schválení norem ve věstníku se očekává na začátku roku 2019

TG2 Zkušební normy

12 metod je ve stádiu zpracování připomínek po prvním kole připomínkování
14 metod v revizi po 5 letech je ve stádiu přípravy na rozeslání k připomínkám
3 metody byly odsouhlaseny k publikaci

Vedoucí skupiny navrhuje koordinační poradu skupin TG2, TG3 a TG4 za účelem synchronizace normy pro asfaltový beton s emulzí prEN 13108-31 s navazujícími zkušebními metodami.

Na jednání byly projednávány připomínky k následujícím normám:

- prEN 12697-3 Rotační vakuové destilační zařízení
- prEN 12697-5 Stanovení maximální objemové hmotnosti
- prEN 12697-8 Stanovení mezerovitosti asfaltových směsí
- prEN 12697-30 Příprava zkušebních těles rázovým zhutňovačem
- prEN 12697-31 Příprava zkušebních těles gyrátorem
- prEN 12697-32 Laboratorní zhutňování asfaltových směsí vibračním zhutňovačem
- prEN 12697-33 Příprava zkušebních těles zhutňovačem desek
- prEN 12697-44 Šíření trhliny zkouškou ohybem na půlválcovém zk. tělese

Zkušební metody schválené pro 1. kolo připomínkování

- prEN 12697-1 Obsah rozpustného pojiva
- prEN 12697-6 Stanovení objemové hmotnosti asfaltového zkušebního tělesa
- prEN 12697-11 Stanovení afinity mezi pojivem a kamenivem
- prEN 12697-14 Obsah vody
- prEN 12697-19 Propustnost zkušebního tělesa
- prEN 12697-20 Stanovení čísla tvrdosti na krychli nebo válcových tělesech
- prEN 12697-21 Stanovení čísla tvrdosti na deskovém zkušebním tělese
- prEN 12697-28 Příprava vzorků pro stanovení obsahu pojiva, vody a zrnitosti
- prEN 12697-29 Stanovení rozměrů asfaltových zkušebních těles
- prEN 12697-34 Marshallova zkouška
- prEN 12697-39 Zkouška zjišťování obsahu pojiva termickou analýzou
- prEN 12697-40 Propustnost in situ
- prEN 12697-45 Zkouška SATS
- prEN 12697-46 Nízkoteplotní vlastnosti a tvorba trhlin pomocí jednoosé zkoušky tahem

Revize publikované normy

- prEN 12697-49 Stanovení součinitele tření po ohlazení

V normě bylo nalezeno mnoho chyb a nepřesností. Řadu z nich našel p. Pavel Jíša při konstrukci zařízení pro VUT. V Německu bude pořádán Workshop na podzim tohoto roku v BAST. Bude rozeslán formulář na zpracování připomínek. Jednání se chce zúčastnit Ing. Pavla Nekulová a Pavel Jíša.

Sledování CO₂

Byla prezentována studie z Holandska – kolik se vyprodukuje CO₂ na stavbě ve vztahu k výrobě a pokládce asfaltových směsí a ve vztahu k zemním pracím.

Ve Francii mají program, který počítá produkci CO₂ pro každou stavbu – jedno z kritérií při výběrovém řízení.

Rejuvenátory

EAPA připravuje dokument o rejuvenátorech. Zatím je na trhu velká řada rejuvenátorů různého původu od rafinovaných vyjetých olejů s obsahem těžkých kovů až po přírodní oleje. Byl kritizován současný stav, kdy se řada parametrů sleduje na pojivech, mělo by se ale sledovat chování zejména asfaltových směsí ve vozovce.

V souvislosti s recyklací byl zmíněn projekt z Francie, kde byly položeny v roce 1997 směsi za horka a za studena s různými přísadami. Po 10 letech (2007) se směs z obrusné vrstvy vyfrézovala, použilo se 40 % R-materiálu a 60 % nové směsi. Po dalších 10 letech (2017) dtto. Zkoušelo se stárnutí směsí na vozovce pomocí infrazářičů. Do projektu se zapojilo 20 firem včetně Eurovie a Colasu. Na podzim tohoto roku má být uspořádán seminář, kde budou prezentovány výsledky.

Další jednání je plánováno na říjen 2018.

Jednání ve Stockholmu 10/2018

Opětovné zvolení vedoucího TC227/WG1

Na jednání technické komise TC227 18.-19.9. ve Vídni byl do funkce vedoucího pracovní skupiny WG1 na další 3 roky opětovně zvolen Egbert Beuving. Na tomto jednání byla kritizována špatná komunikace se skupinou, která je zodpovědná za letištní vozovky.

Publikace harmonizovaných výrobních norem

- Stále neproběhlo zveřejnění výrobních norem ve věstníku Evropské komise. V jednotlivých členských zemích panují nejasnosti jak dále postupovat. Např. v Německu a Rakousku zavádí již normy II. generace, přičemž harmonizaci a vydávání označení CE provádějí podle starých předpisů.
- Normy by měly vyjít ve věstníku evropské komise OJEC řádově v červnu – červenci roku 2019 – jedná se o zdlouhavou byrokratickou proceduru.

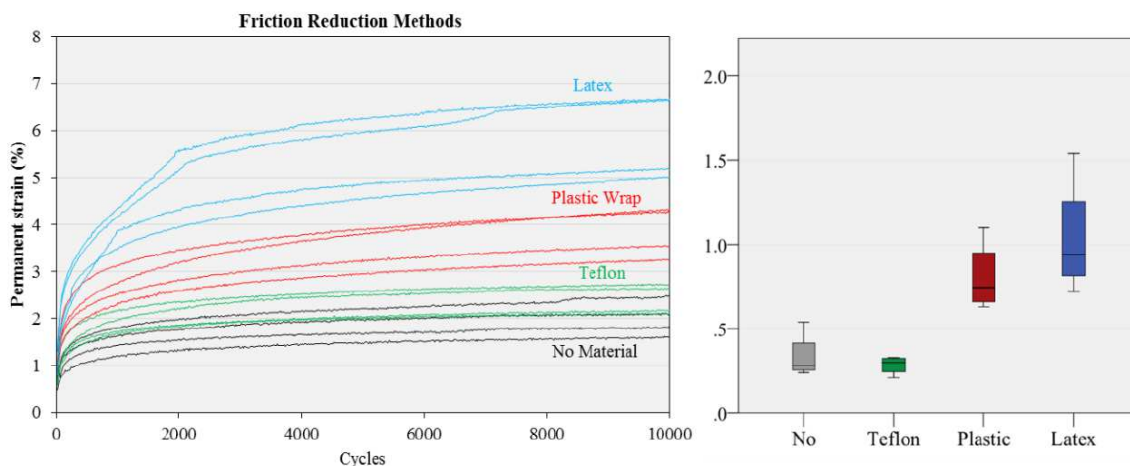
TG2 Zkušební normy

prEN 12697-49 FAP – Wehner Schulze

- Francie našla několik technických chyb v publikované normě. Protože již bylo příliš pozdě pro zpracování dodatku, bylo rozhodnuto, že bude zahájena dřívější revize.
- Skupina odborníků z TG2 pod vedením Michela Saubota (FR) vytvořila nový návrh, který byl předložen WG1 k zahájení prvního kola připomínkování.
- Připomínkování by mělo začít v lednu 2019 po workshopu, který se uskuteční v listopadu v BASt (účastní se Ing. Nekulová a Pavel Jíša).
- Očekávané vydání nové verze je plánováno na rok 2020.
- Měly by proběhnout srovnávací zkoušky v laboratořích, které vlastní toto zařízení.

prEN 12697-25 Zkouška trvalých deformací v triaxiální komoře

- Holandské zkušenosti ukazují, že teflonové vložky (které jsou v současnosti jako jediné povoleny pro zkoušení), které mají eliminovat tření u horní a dolní podstavy, mají za následek neočekávané výsledky, které nekorelují se zkušenostmi z reálu.

Obr. Trvalé deformace a rozptyl pro triaxiální zkoušku s různými materiály, které snižují tření

- EN 12697-25 byla publikována v roce 2016
- Dodatek je možné zpracovat do 3 let od publikování
- TG2 žádá na toto téma o zkušenosti z jednotlivých členských zemí
- Vznik dodatku bude prodiskutován na dalším jednání WG1 v roce 2019

Dále probíhalo projednávání připomínek k následujícím normám:

prEN 12697-54 Laboratorní zrání těles asfaltové směsi s emulzí

prEN 12697-55 Organoleptické posouzení kompatibility složek asfaltové směsi s emulzí

prEN 12697-56 Statické hutnění asfaltových směsí za studena

TG3 Výrobní normy

prEN 13108-31 Asfaltový beton s asfaltovou emulzí

Norma není harmonizovaná. Španělsko by do normy chtělo zpracovat otevřený koberec. Ostatní státy nerozumí této připomínce – španělský zástupce se nedostavil.

Do směsi bude možné přidávat i R-materiál, Francouzi přidávají až 40 % R-materiálu. Historicky tyto směsi vznikly ve Francii, v oblasti, kde nebyly v dostupnosti žádné stacionární obalovny pro výrobu horkých asfaltových směsí.

Byla prezentována studie, jak se zvyšuje spotřeba PHM v závislosti na IRI. V USA - pokud IRI dosáhne hodnoty 2,5, provádí se výměna obrusu.

Další jednání je plánováno na duben 2019.

2. Uskutečněná zasedání NAT/WG1 v roce 2018

V průběhu roku 2018 se uskutečnila 2 jednání týmu č. 6 pro asfaltové technologie za horka:

35. jednání NAT č. 6 konané dne 23.-24.5. 2018 v Brně

Hlavní body jednání

- Přehledy výroby a zpracování materiálů pro stavbu vozovek 2017
- Informace k vyhlášce k znovuzískané asfaltové směsi
- Informace z jednání CEN/TC 227 WG 1
- Informace k platnosti výrobních norem řady ČSN EN 13108
- Informace k návrhu ČSN 73 6121 a jednotlivých příloh
- Informace k nové normě na R materiál
- Informace z CEN/TC 227/WG 5

Informace k platnosti výrobních norem řady ČSN EN 13108

Ing. Petr Svoboda shrnul a vysvětlil současný stav platnosti výrobních norem řady ČSN EN 13108. V roce 2016 – 2017 byly převzaty výrobní normy řady EN 13108:2016. Na základě stanoviska ÚNMZ, že technické normy nesmí obsahovat Národní přílohy, byla současně připravena revize norem ČSN 73 6121 a ČSN 73 6122. Ty budou obsahovat ve formě samostatných příloh národní požadavky pro jednotlivé typy asfaltových směsí.

Bohužel doposud nebyly nové výrobní normy uveřejněny v Úředním věstníku evropské unie (OJEU) a současně k 30. 3. 2018 skončilo přechodné období pro souběžnou platnost původních i nových výrobních norem řady ČSN EN 13108.

K zajištění platnosti stávajících požadavků se provede revize stávající normy ČSN 73 6121 a ČSN 73 6122, do kterých se převedou národní parametry z NA příloh dnes již neplatných ČSN EN 13108:2008.

Současně budou revidované ČSN 73 6121 a ČSN 73 6122 obsahovat převodní tabulku pro jednotlivé typy polymerem modifikovaných pojiv. Převodní tabulka vznikla z důvodu zrušení NA přílohy ČSN EN 14023 a požadavky na PMB jsou od 10/2017 stanoveny v ČSN 65 7222-1. Ing. Svoboda uvedl, že zkoušky typu (ITT) podané ke schválení do 31. 3. 2018 plně respektují původní značení a platné ITT nebudou do doby harmonizace nových ČSN EN 13108 měněny.

Připravuje se dopis ohledně ITT zkoušek a jejich platnosti k rozeslání laboratořím, ŘSD, investorům a projektantům.

Ing. Slavíček upozornil na to, že oznámené subjekty při posuzování shody a přiřazování značení CE pro uvedení výrobků na trh budou postupovat zatím podle neplatných, ale stále harmonizovaných výrobních norem řady ČSN EN 13108:2008.

V období do vydání revidovaných ČSN 73 6121 a ČSN 73 6122 platí požadavky obsažené v NA přílohách neplatných ČSN EN 13108:2008. Toto přechodné období bude trvat asi 4-6 měsíců.

V odborné diskusi zástupci byla řešena otázka návrhu ITT ve vazbě na typy používaných modifikovaných asfaltů a jejich značení, které vychází z převodní tabulky pro PMB.

Bylo dohodnuto, že v poznámce k převodní tabulce pro jednotlivé typy polymerem modifikovaných pojiv bude uvedeno, že dosud používaný PMB 45/80-60 bude brán jako rovnocenný typ s PMB 45/80-65.

Informace k návrhu ČSN 73 6121 a jednotlivých příloh

Ing. Ševčík přítomné členy týmu seznámil se strukturou návrhu revize ČSN 73 6121. Uvedl, že ČSN 73 6121 bude mít v samostatných přílohách podle jednotlivých druhů směsí uvedeny národní parametry z NA příloh dnes již neplatných ČSN EN 13108:2008.

V přílohách pro jednotlivé druhy směsí budou upraveny parametry pro modifikovaná pojiva v souladu s převodní tabulkou pro PMB pojiva podle ČSN 65 7222-1.

V návrhu textu revize ČSN 73 6121 se plánuje převodní tabulku umístit jako poslední přílohu.

Informace k nové normě na R materiál

Ing. Hýzl členům týmu představil návrh normy ČSN 73 6141 Požadavky na použití R-materiálu do asfaltových směsí.

Návrh normy specifikuje požadavky na postupy pro získávání, úpravu, homogenizaci, skladování, zkoušení a kontrolu R-materiálu určeného k použití jako složku – stavební materiál pro výrobu asfaltových směsí podle specifikací ČSN EN 13108-1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 20 a 21 na obalovnách asfaltových směsí a podle specifikací uvedených v TP 151 a TP 238.

36. jednání NAT č. 6 konané dne 20.11. 2018 ve Velichovkách

Hlavní body jednání

- Informace z jednání CEN/TC 227 WG 1
- Informace k návrhu revize normy ČSN 73 6121
- Informace k nové normě na R-materiál
- Informace k prováděcí vyhlášce k znovuzískané asfaltové směsi
- Informace z CEN/TC 227/WG 5
- Informace z komisí EAPA

3. Pokrok ve schválených a zpracovaných EN

V současnosti se nacházejí rozpracované normy v následujících stádiích:

- **Revize textů**
prEN 12697-42, 48 a 49
- **1. kolo připomínkování (CEN – Enquiry)**
prEN 12697-1, 6, 11, 14, 19, 20, 21, 28, 29, 34, 39, 40, 45, 46,
- **Zpracování připomínek po 1. kole připomínkování (CEN – Enquiry)**
prEN 12697-22, 53, 54, 55, 56
- **Stádium formálního hlasování (Final Voting)**
FprEN 12697-3/A1, 5, 8, 30, 31, 32, 33, 34, 44
- **Příprava pro zpracování dodatku**
prEN 12697-25:2016/prA1

4. Informace o uskutečněném připomínkování prEN

V průběhu roku 2018 byly připomínkovány následující normy:

Odsouhlasení norem pro zpracování

prEN 12697-1 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 1: Obsah rozpustného pojiva

prEN 12697-6 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 6: Stanovení objemové hmotnosti asfaltového zkušební tělesa

prEN 12697-11 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 11: Stanovení afinity mezi pojivem a kamenivem

prEN 12697-14 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 14: Obsah vody

prEN 12697-19 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 19: Propustnost zkušební tělesa

prEN 12697-20 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 20: Stanovení čísla tvrdosti na krychli nebo na válcových zkušebních tělesech (CY)

prEN 12697-21 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 21: Stanovení čísla tvrdosti na deskovém zkušebním tělese

prEN 12697-29 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 29: Stanovení rozměrů asfaltových zkušebních těles

prEN 12697-34 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 34: Marshallova zkouška

prEN 12697-39 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 39: Zkouška zjišťování obsahu pojiva termickou analýzou

prEN 12697-40 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 40: Propustnost in situ

prEN 12697-20 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 45: Zkouška SATS

prEN 12697-46 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 46: Nízkoteplotní vlastnosti a tvorba trhlin pomocí jednoosé zkoušky tahem

Enquiry - první stupeň připomínkování

prEN 13108-31 Asfaltové směsi – Materiálové specifikace – část 31: Asfaltový beton s asfaltovou emulzí

prEN 12697-31 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 31: Příprava zkušebních těles gyrátorem

prEN 12697-32 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 32: Laboratorní zhutňování asfaltových směsí vibračním zhutňovačem

prEN 12697-53 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 53: Zvýšení koheze zařízením na rozprostírání směsí

prEN 12697-54 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 54: Zrání těles pro zkoušení směsí s asfaltovou emulzí

prEN 12697-55 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 55: Organoleptické posouzení kompatibility materiálů směsí s asfaltovou emulzí

prEN 12697-56 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 56: Příprava těles statickým zhutňováním

Formal voting - konečné hlasování

FprEN 12697-3 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 3: Znovuzískání extrahovaného pojiva - Rotační vakuové destilační zařízení

FprEN 12697-5 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 5: Stanovení maximální objemové hmotnosti

FprEN 12697-8 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 8: Stanovení mezerovitosti asfaltových směsí

FprEN 12697-26 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 26: Tuhost

FprEN 12697-30 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 30: Příprava zkušebních těles rázovým zhutňovačem

FprEN 12697-31 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 31: Příprava zkušebních těles gyrátorem

FprEN 12697-32 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka – část 32: Laboratorní zhutňování asfaltových směsí vibračním zhutňovačem

FprEN 12697-33 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 33: Příprava zkušebních těles zhutňovačem desek

FprEN 12697-44 Asfaltové směsi - Zkušební metody pro asfaltové směsi za horka - Část 44: Šíření trhlin zkouškou ohybem na půlválcovém zkušebním tělese

Celkem je v ČR vydáno 35 zkušebních norem řady EN 12697 překladem, 16 norem je převzato endorsmentem, 28 zkušebních norem je ve stádiu připomínkování v rámci revize nebo schvalování a další 3 normy se připravují ke zpracování. U výrobních norem a norem pro kvalitu řady EN 13108 je vydáno v 2. generaci 8 norem, 2 jsou převzaty endorsmentem. V současnosti probíhá proces harmonizace. Další 1 norma se zpracovává.

5. Předpoklad prací v roce 2019

V roce 2019 bude pokračovat zpracování nových a revize vybraných zkušebních norem řady EN 12697 dle harmonogramu – (normy po pětiletém používání, sběr zkušeností, vlastní připomínkování).

U výrobních norem a norem pro kvalitu řady EN 13108 byly vydány normy 2. generace, proces harmonizace norem je však již více než 2 roky pozastaven. Na posledním jednání TC227/WG1 ve Stockholmu byla poskytnuta informace, že by měly být tyto normy zveřejněny v oficiálním věstníku Evropské unie cca v červnu roku 2019. Pak bude následovat 1 rok přechodného období pro zpracování národních dokumentů.

Do této doby bude platit připravovaná norma ČSN 73 6121 Hutněné asfaltové vrstvy – Kontrola shody s přílohami, které obsahují parametry jednotlivých druhů asfaltových směsí.

6. Celkové zhodnocení činnosti za rok 2018, doporučení, upozornění

Činnost v roce 2018 byla zaměřena na pravidelné připomínkování zkušebních norem. Některé zkušební normy jsou zpracovávány ve formě technických specifikací s ohledem na dosavadní nedostatek zkušeností. Po 3 letech bude rozhodnuto, jestli budou tyto specifikace transformovány na evropské normy.

Pokračuje zpracování normy prEN 12697-31 Asfaltový beton s asfaltovou emulzí a souvisejících zkušebních norem řady prEN 12697.

Harmonizace výrobních norem se jeví jako zbytečná, s ohledem na prodlevy jejich zavádění do praxe, které jsou způsobeny nekompetentními zásahy bruselských úředníků. Tímto je mařena práce mnoholetá práce odborníků jednotlivých členských států Evropské unie.

7. Závěr

Závěrem je nutno opětovně ocenit úsilí firmy Pragoprojekt a.s které se daří každým rokem získat prostředky na financování gestorské činnosti a dalších činností souvisejících se zaváděním evropských norem. Pouze zachování kontinuity normotvorného procesu může zajistit další úspěšné zavádění norem a udržení kroku s vyspělou Evropou.

V Brně, dne 26. listopadu 2018

doc. Dr. Ing. Michal Varaus
Gestor za TC227/WG1

Přílohy:

1. Zápis z jednání WG1 v Dublinu
2. Zápis z jednání WG1 ve Stockholmu
3. Přehled o stavu norem